

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

A Fővárosi Ítéltábla felperesnek alperesek ellen kártérítés iránt indított perében a Fővárosi Bíróság 2007. október 31-én kelt 26.P.20.862/2007/7. számú ítélete ellen az alperesek által 8. sorszámon benyújtott fellebbezés folytán meghozta az alábbi

Ítéletet:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét a per fő tárgya tekintetében azzal hagyja helyben, hogy mellőzi az alperesek egyetemleges marasztalását, és ha az I. rendű alperes vagyona a követelést nem fedezi, úgy a II. rendű alperes a tartozásért a saját vagyonával korlátlanul felel.

Kötelezi a Fővárosi Ítéltábla az alpereseket, hogy egyetemlegesen fizessenek meg az államnak külön felhívásra 900.000 (kilencszázezer) forint le nem rótt jogorvoslati illetéket.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

A felperes és az ... Co. (továbbiakban: megrendelő) 2006. június 8-án szállítási keret-megállapodást kötött étkezési búza, kukorica és liszt belföldi és külföldi szállítási feladatainak ellátására, tíz év időtartamra. A szerződésben - többek között - rögzítették, hogy 2006. július hónapjától kezdődik a szállítás, az egyedi szállítási/fuvarozási szerződésben rögzített módon és ütemezésben, továbbá a megrendelő képviselője a szállító szabályszerű teljesítése megkezdésekor, azzal egyidejűleg köteles a szállító bankszámlájára 125.000.000 forint szállítási díjelőleget megfizetni. A szerződésben a szerződési díjra vonatkozóan rögzítették, hogy bármelyik fél elállása vagy a szerződés bármilyen módon történő megszüntetése, felbontása esetén a szerződési díj a szállító részére visszajár, melyet - a jogügylettel

kapcsolatban felmerülő összes kiadásával és költségével együtt - beszámítani jogosult a visszafizetendő szállítási díjelőleg összegébe.

2006. június 8-án a felperes, mint letevő és az I. rendű alperes, mint letéteményes között letéti szerződés jött létre, melyben - visszautalva a fenti szállítási keretmegállapodásra - a felperes 15.000.000 forint szerződési díjat a megrendelő javára letétbe helyezett azzal, hogy a kedvezményezett részére történő kifizetésre a 2006. július hónapban életbe lépő szállítási keretszerződés teljesítésének feltételeként meghatározottak - a szállítások megkezdései, szállítási díjelőlegként 125.000.000 forintnak a letevő bankszámlájára történő átutalása - teljesítése alapján közvetlenül kerülhet sor. Ezen feltételek elmaradása esetén a letéteményes az összeget 2006. augusztus 28-ig a letevőnek köteles visszaadni.

Az I. rendű alperes a 15.000.000 forint átvételét bevételi pénztárbizonylat kiállításával igazolta.

A szállítási keretszerződés alapján egyedi szerződéskötésre nem került sor; a felperes a szállítást nem kezdte meg.

Az I. rendű alperes 2006. augusztus 28-án kiadási pénztárbizonylatot állított ki, mely szerint a letétként kezelt 15.000.000 forintot ...en keresztül a megrendelő kezdeményezett részére kifizette.

A felperes 2006. szeptember 8-án és szeptember 15-én kelt leveleiben felszólította az alpereseket a letétbe helyezett összeg visszafizetésére, 2006. szeptember 20-án a peres felek közös hivatalos feljegyzést készítettek, melyben az alperesek a felperes követelését elismerték, és annak kifizetését 2006. szeptember 21-ig vállalták, a teljesítésre azonban nem került sor.

2006. szeptember 27-én a megrendelő képviselőjében ... a felperesnek címzett levelében vállalta, hogy a 15.000.000 forint szerződési díjat 10 napon belül visszafizeti azzal, hogy a szállítási keretmegállapodást változatlanul érvényben lévőnek tekinti.

Teljesítésre nem került sor, így a felperes 2006. október 6-án kelt levelében ismételten felszólította az alpereseket teljesítésre, mely nem vezetett eredményre. Ezt követően a ... Ügyvédi Kamarához fordult, melynek Fegyelmi Tanácsa 2007. június 11-én kelt jogerős, számú határozatában megállapította, hogy a II. rendű alperes 1 rb. szándékos fegyelmi vétséget követett el, ezért őt kizárás fegyelmi büntetéssel sújtotta, annak végrehajtását három év próbaidőre felfüggesztette.

Időközben a felperes - 2007. február 20-án beérkezett - kereseti kérelmet terjesztett elő az alperesekkel szemben, melyben az egyetemleges kötelezésüket kérte 15.000.000 forint és annak 2006. augusztus 28-tól a kifizetésig járó törvényes késedelmi kamata megfizetésére a Ptk. 318. § (1) bekezdése, 339. § (1) bekezdése és az Ügyvédi törvény 10. § (3) bekezdése alapján. A keresetében arra hivatkozott, az alperesek azzal, hogy a letéti szerződésbe foglalt feltételek bekövetkezte

hiányában a letétbe helyezett összeget a kedvezményezettnek kifizették, szerződésszegést követettek el, így az ezzel okozott kárt megfizetni tartoznak.

Az alperesek jogalap hiányában a kereset elutasítását kérték. Arra hivatkoztak, 2006. augusztusában tudomást szereztek azon tárgyalásról, hogy a felperes 6.000.000 forint kölcsönt kért a megrendelőtől, ebből az utóbbi arra vont következtetést, hogy a felperes az általa vállalt szerződéses kötelezettségeit feltételezhetően nem tudja teljesíteni. Felmerült a szerződés felbontása, melyet a felperes azzal hárított el, hogy vállalta az ügyvédi letétben lévő szerződési díj megrendelő részére történő kifizetését. A fentiekről az alperesek ...tól kaptak tájékoztatást, akiről a felperes törvényes képviselője 2006. júniusában közölte, hogy a keretszerződés kapcsán a megbízottja. Az alperesek előadták, hogy megpróbálták többször felvenni a kapcsolatot a kifizetés előtt a felperes törvényes képviselőjével, ez azonban nem vezetett eredményre, így mérlegelve a körülményeket, azt, hogy a letétbe helyezett összeg kiutalásának elmaradása a keretszerződés felbontására vezetne, a kifizetés mellett döntöttek, ezzel a felperest károsodástól kívánták megóvni. Arra is hivatkoztak, hogy a 2006. szeptember 20-i hivatalos feljegyzés kényszer és fenyegetés hatására került aláírásra. Az érdemi ellenkérelmükben előadottak alátámasztására - többek között - csatolták a szállítási keretszerződés megrendelőjének a felperes felé kiállított számláját a szerződési díjról, a megrendelő 2006. szeptember 27-én kelt levelét, melyben a szerződési díj kifizetését vállalta, továbbá a pénzmozgást igazoló pénztárbizonylatokat.

Az elsőfokú bíróság 2007. október 31. napján kelt 26.P.20.862/2007/7. számú ítéletével kötelezte az alpereseket, hogy 15 napon belül egyetemlegesen fizessenek meg a felperesnek 15.000.000 forintot és ennek 2006. augusztus 29. napjától a kifizetésig járó, a késedelemmel érintett naptári félévet megelőző utolsó napon érvényes jegybanki alapkamattal megegyező mértékű kamatát, valamint az államnak külön felhívásra 900.000 forint kereseti illetéket.

Ítélete indokolásában kifejtette, hogy a II. rendű alperes képviselete mellett az I. rendű alperes és a felperes a Ptk. 462. § (1) bekezdése szerinti letéti szerződést kötött. A keret-megállapodás és a letéti szerződés egybevetéséből az elsőfokú bíróság megállapította, hogy a szerződési díj megfizetésére vonatkozó megállapodás létrejöttére a szerződés megszüntetésének esetére irányadó szabályokból vonható következtetés, a letéti szerződés tette kétségtelenné a szerződési díj megfizetésében történt megállapodásukat. Ugyanezen okirat tartalmazta a kifizetés feltételeit, melynek bekövetkeztét az alperesek sem állították, a védekezésüket a keret-megállapodás módosítására alapították, melyre nézve bizonyítékot nem szolgáltatottak, továbbá ezen előadásukat kétségessé tette, hogy - a fegyelmi határozatból kitűnően - arra a fegyelmi eljárás során a II. rendű alperes nem hivatkozott. Megállapította az elsőfokú bíróság, hogy az 1998. évi XI. tv. 30. § (1) bekezdésének a) pontja szerinti teljesítési letétben állapodtak meg, és a Ptk. 464. § (1), (2) bekezdésein keresztül alkalmazandó Ptk. 474. § (2) bekezdése alapján kellett az alpereseknek eljárniuk. Az elsőfokú bíróság álláspontja szerint az alpereseknek azt kellett volna figyelembe venni, hogy a felperes érdekében az egyedi megállapodás megkötése és a fuvarozás megkezdése állt, nem pedig a letét

kiutalása a feltételek hiánya ellenére. Az alperesek a keretszerződés módosítására vonatkozó, megrendelőtől származó információt nem ellenőrizték, a felperessel a letét kiutalása előtt nem konzultáltak, így csak az egyik szerződő fél érdekeit tartották szem előtt, s ezzel megszüntették a felperessel szemben fennálló kötelezettséget.

Az elsőfokú bíróság álláspontja szerint a Ptk. 463. § (2) bekezdésére alapított védekezés sem fog helyt; a letéteményes harmadik személyt nem vett igénybe a letét kezelésével kapcsolatban, a letét jogosultja ennek nem minősül.

A keret-megállapodástól elkülönülő letéti jogviszonyban ügyletkötőként az I. rendű alperes vett részt, aki a Ptk. 339. § (1) bekezdése szerint felelősséggel tartozik a bekövetkezett kárért, mely a kellő alap nélkül kifizetett összeggel esik egybe, erre tekintettel az I. rendű alperes időelőttiségre nem hivatkozhat. A II. rendű alperes felelőssége azon alapul, hogy személy szerint ő volt az, aki a kifizetés feltételeinek bekövetkeztéről nem győződött meg, és a kiutalásról intézkedett. Az Ügyvédi tv. 69. § (3) bekezdése értelmében a kárt okozó ügyvéd - mögöttes felelősségének érintetlenül hagyása mellett - az ügyvédi irodával együtt is perelhető, mindezek alapján az elsőfokú bíróság az alperesek egyetemleges marasztalásáról rendelkezett.

Az ítélet ellen az alperesek terjesztettek elő fellebbezést, melyben annak hatályon kívül helyezését, az elsőfokú bíróság újabb eljárásra és újabb határozat hozatalára utasítását kérték. Eljárásjogi szabálysértésként hivatkoztak arra, nem állapítható meg az ítéletből, hogy a hivatkozott fegyelmi határozat milyen formában vált ismertté, amennyiben hivatalos tudomása volt az abban foglaltakról a bíróságnak, azokat a Pp. 163. § (3) bekezdése alapján valóban fogadhatta el, erre azonban a felek figyelmét fel kellett volna hívnia, és ellenbizonyításnak lett volna helye. A II. rendű alperes megromlott egészségi állapotára figyelemmel nem tudott a fegyelmi eljárásra felkészülni, így az érdemi védekezése előadásának tételes és részletes kibontására nem volt lehetősége, perbeli védekezése és az annak alátámasztására csatolt bizonyítékai ismeretében eltérő tartalmú határozat született volna.

Jogsabálysértő az elsőfokú bíróság azon megállapítása, hogy a perbeli védekezést alaptalanná teszi az, hogy az abban foglaltakra a fegyelmi eljárásban nem hivatkoztak.

A határozat érdemére vonatkozóan fenntartották az első fokú eljárás során előadottakat a keret-megállapodás szóbeli módosítására és annak körülményeire, mely védekezésüket - álláspontjuk szerint - a becsatolt okirati bizonyítékokkal kétségmentesen alátámasztották. Hivatkoztak arra, hogy az okiratokból következtetés vonható a felperes ténylegesen elnehezült pénzügyi helyzetére, arra, hogy részéről a keret-megállapodásban foglaltak teljesítése kétségesse vált, és, hogy a felperes, valamint a megrendelő kölcsön felvételére folytattak tárgyalást. Előadták, hogy 2006. szeptember 20-án a felperes képviselője az esedékes adóbefizetés teljesítéséhez kérte vissza a letét összegét. A felperes írásbeli rendelkezésének a hiányára figyelemmel, a felperesi szerződésszegés elhárítása érdekében adták ki a letét összegét, a név szerint megjelölt jogosult részére. Utaltak arra, tévesen vont következtetést az elsőfokú bíróság a Ptk. 463. § (2) bekezdésére alapított védekezés alaptalanságára; a jogügyletben harmadik személynek ...

tekinthető, aki a felperes képviselőjének megbízottja volt, és az alperesek erre vonatkozó tájékoztatást kaptak. Változatlanul hivatkoztak arra, a felperes nem akart elesni a tíz évre szóló szállítói megrendeléstől, a szerződés felbontását nem kívánta, ezért a szerződési díj kifizetéséről szóban rendelkezett - annak írásbeli rögzítését az alperesek utólagos perelhetőségének biztosítására mellőzte -, a megrendelő szerződési díjra vonatkozó számláját is átvette. Mindezek szerint az I. rendű alperes letéteményesként a felperes gazdasági érdekeit szem előtt tartva járt el. A keret-megállapodás szerződő felei között elszámolási kötelezettség állt fenn, ennek felelt meg a megrendelő 2006. szeptember 27-i levele, melyben vállalta a szerződési díj visszafizetését.

A felperes fellebbezési ellenkérelmet nem terjesztett elő.

Az alperesek fellebbezése nem megalapozott.

Az elsőfokú bíróság eljárásjogi szabálysértés nélkül meghozott határozatában a tényállást kellően feltárta, és döntően helytálló az abból levont jogi következtetése is.

Az alperesek eljárásjogi szabálysértésre hivatkozása alaptalan.

A Pp. 163. § (3) bekezdése szerint a bíróság az általa köztudomásúnak ismert tényeket valóban fogadhatja el. Ugyanez áll azokra a tényekre is, amelyekről a bíróságnak hivatalos tudomása van. Ezeket a tényeket a bíróság akkor is figyelembe veszi, ha azokat a felek nem hozták fel, köteles azonban a feleket e tényekre a tárgyaláson figyelmeztetni.

A fellebbezésben megjelölt fegyelmi határozatban foglaltakról az elsőfokú bíróság nem hivatalból szerzett tudomást, az okiratot - melynek tartalmáról az alperesek érintettségük okán nyilvánvalóan tudomással bírtak - az első fokú eljárás során a felperes csatolta bizonyítékként az iratokhoz 4. sorszám alatt. Ebből következően az okiratban foglaltak kapcsán az elsőfokú bíróságot a Pp. 163. § (3) bekezdésének utolsó fordulata szerinti figyelmeztetési kötelezettség nem terhelte.

A fegyelmi határozatot az elsőfokú bíróság a többi bizonyítékkal együtt a Pp. 206. § (1) bekezdése szerint szabadon értékelhette, annak figyelembevételével, hogy az abban foglaltak a Pp. 4. § (1) bekezdése szerint határozata meghozatalakor nem kötötték.

Ugyanakkor alaptalan az elsőfokú bíróság fegyelmi határozat és az alperesek védekezése egybevetése alapján elfoglalt álláspontja; az a körülmény, hogy a fegyelmi eljárás során a perben felhozott érdemi ellenkérelemtől részben eltérő védekezés került előterjesztésre, önmagában nem teszi az alperesek perbeli nyilatkozatait kétségesse, ezért a Fővárosi Ítéltábla mellőzi az első fokú ítélet indokolásából az ekörbeni téves megállapítást, ez azonban a jogvita elbírálásának helytállóságát nem érinti.

Az alperesek ügy érdemére vonatkozó fellebbezése túlnyomórészt alaptalan.

A felperes és az I. rendű alperes közötti, 2006. június 8-án létrejött megállapodásban foglaltakat az elsőfokú bíróság helytállóan értelmezte akként, hogy a Ptk. 462. § (1) bekezdése szerinti, illetőleg az 1998. évi XI. tv. (Ügyvédi tv.) 30. § (1) bekezdés a) pontja szerinti letéti szerződést kötöttek, és nem tévedett annak megállapításakor sem, hogy a letéteményes az okiratban rögzített szerződési feltételek teljesülése esetén intézkedhetett a letét kiutalásáról a kedvezményezett részére, a perben nem volt vitás az, hogy a szerződési feltételek nem teljesültek, ennek ellenére a kiutalás megtörtént.

Az alperesek az érdemi ellenkérelmükben a szerződési feltételek szóbeli módosítására hivatkoztak, és az ennek megfelelő, a letevő érdekét szolgáló eljárásukat állították, ezért az elsőfokú bíróság a Pp. 164. § (1) bekezdése szerinti bizonyítási terhet helytállóan telepítette az alperesekre a fenti körben, és a rendelkezésre álló bizonyítékok Pp. 206. § (1) bekezdése szerinti okszerű értékelésével vont következtetést a védekezés bizonyítatlanságára.

A szállítási keret-megállapodás megrendelőjének fellebbezésben hivatkozott 2006. szeptember 27-i nyilatkozatából nem vonható következtetés sem a szállítási keret-megállapodás, sem a letéti szerződés szóbeli módosítására, az okirat a szerződési díj visszafizetésére vonatkozó kötelezettségvállalást tartalmaz, a vállalt fizetés hiányában azonban az alperesek kárfelelősségét nem érinti, a megrendelő teljesítését az alperesek sem állították.

Osztotta a Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság jogi álláspontját a Ptk. 463. § (2) bekezdésére alapított védekezés alaptalanságára vonatkozóan is, az alperesek nem bizonyították harmadik személy igénybevételét; ... letét kezelése és kiutalása körébeni közreműködését sem a fellebbezésben hivatkozott számla-kiállítása, sem a 2006. szeptember 13-i feljegyzés nem bizonyítja, az utóbbi okirat kiállítására a letét kiutalását követően került sor, és az abban foglaltakból csupán az állapítható meg, hogy a nevezett személy a felperes és az alperesek közötti kapcsolatfelvétel elősegítése érdekében, közvetítőként járt el a szállítási keretszerződés megrendelőjének képviseletében, arra nincs bizonyíték, hogy a felperes megbízottjaként lépett volna fel, illetve, hogy az alperesek erre vonatkozó tájékoztatást kaptak a felperestől.

A fent kifejtettek szerint helytállóan vont következtetést az elsőfokú bíróság az alpereseket terhelő kárfelelősségre, az egyetemleges marasztalásuk azonban az alábbiak szerint téves.

Az Ügyvédi tv. 10. § (1) bekezdése szerint az ügyvéd a tevékenysége körében okozott kár megtérítéséért a Polgári Törvénykönyv szerint felel.

Az Ügyvédi tv. 67. § (1) bekezdése szerint az ügyvédi tevékenység végzésére ügyvédi iroda alapítható, az iroda jogi személy.

Az Ügyvédi tv. 69. § (2) bekezdése szerint az irodára a 10. § (1) bekezdését akként kell alkalmazni, hogy, ha az iroda vagyona a követelést nem fedezi, a kárt okozó ügyvéd a saját vagyonával korlátlanul felel.

Az Ügyvédi tv. 69. § (3) bekezdése szerint a kárt okozó ügyvéd - mögöttes felelősségének érintése nélkül - az ügyvédi irodával együtt is perelhető.

A felperes a letéti szerződést az I. rendű alperessel kötötte, így elsődlegesen őt terheli kárfelelősség, függetlenül attól, hogy a tényleges ügyintézés a II. rendű alperes - aki egyben az I. rendű alperes törvényes képviselője is - végezte. A II. rendű alperes kárt okozó ügyvédként a saját vagyonával korlátlanul csak abban az esetben felel, ha az I. rendű alperes vagyona a követelést nem fedezi, együttes perlésükre a jogszabály lehetőséget ad, azonban a II. rendű alperes mögöttes felelősségének az érintése nélkül.

Mindezért a Fővárosi Ítéltábla az alperesek kereset elutasítására, az ítélet megváltoztatására irányuló fellebbezési kérelmét az alperesek eltérő kárfelelőssége tekintetében fogadta el helytállónak, és az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján azzal hagyta helyben, hogy mellőzte az alperesek egyetemleges marasztalását, megállapítva a II. rendű alperes mögöttes felelősségét.

A fellebbezés nem vezetett eredményre, ezért a Fővárosi Ítéltábla a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdése alapján kötelezte az alpereseket az illetékfeljegyzési jog folytán le nem rótt jogorvoslati illeték megfizetésére.

Budapest, 2008. június 17.

. Bánki Horváth Mária s. k.,

a tanács elnöke

Levek Istvánné dr. s. k.,
előadó bíró

Dr. Rédei Anna s. k.,
bíró